

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/178623,W-audycji-Przystanek-Historia-w-Polskim-Radiu-o-uroczystosciach-pogrzebowych-pol.html>
19.05.2024, 04:30

W audycji „Przystanek Historia” w Polskim Radiu o uroczystościach pogrzebowych polskich i litewskich żołnierzy w Jewiu - 8 lutego 2023

Program I Polskiego Radia, godz. 19.30

„Przystanek Historia” w Polskim Radiu

Na Litwie, w kościele pw. św. Anny w Jewiu (Vievis), pod koniec stycznia odbyły się uroczystości pogrzebowe polskich i litewskich żołnierzy, których szczątki odnalazł zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN. O walkach, w trakcie których polegli żołnierze, i działaniach Instytutu na rzecz ich upamiętnienia porozmawiamy w „Przystanku Historia”.

We wrześniu 2022 roku zespołowi Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN udało się odnaleźć miejsce spoczynku żołnierzy i ekshumowano ich szczątki. [Polacy i Litwini spoczęli z honorami we wspólnej mogile](#), a nad ich grobem znajduje się czternaście drewnianych krzyży. – *To wydarzenie bezprecedensowe w naszej historii i w pracy, którą prowadzimy na Litwie. (...) Jednocześnie powtórzyliśmy to, co wydarzyło się w roku 1938* – analizuje **dr Dominika Siemińska**, naczelnik Wydziału Kresowego Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN.

Zapewnić godny pochówek i przywrócić pamięć o poległych

Wówczas, po nawiązaniu stosunków dyplomatycznych między Polską i Litwą, po raz pierwszy postanowiono zadbać o wspólny grób. – *Po II wojnie światowej ten grób został całkowicie zniszczony. To upamiętnienie przestało istnieć fizycznie, jak i w świadomości ludzi. W zeszłym roku, zimą, zwrócił się do nas przedstawiciel polskiego konsulatu. Pan Marian Sokalski jest inicjatorem całej tej pracy i naszej współpracy ze stroną litewską* – dodaje dr Dominika Siemińska.

Z analizowanych dokumentów wynikało, że w grobie pochowano jedenastu żołnierzy litewskich i czterech żołnierzy polskich. Po odsłonięciu szczątków okazało się jednak, że razem jest tam czternaście szczątków. – *Ale przy czterech znaleźliśmy polskie guziki* – zwraca uwagę gość audycji. Dodaje, że natrafiono również na maleńkie sprzączki, elementy wyposażenia munduru. – *Tylko przy jednych szczątkach znaleźliśmy obuwie.*

W tej chwili trwa proces ustalania personaliów pochowanych żołnierzy. Czynione jest to na podstawie listy strat z roku 1920.

To nie koniec prac poszukiwawczych na Litwie

Gość audycji „Przystanek Historia” przypomina, że IPN prowadzi badania na Litwie od roku 2017. Prace skupiają się przede wszystkim na okresie II wojny światowej. – *W tym roku chcemy kontynuować prace w miejscach, w których zaczęliśmy poszukiwania. We wrześniu 2022 roku prowadziliśmy prace na terenie rejonu solecznickiego, w lesie. Tam szukamy grobu żołnierzy Armii Krajowej, którzy polegli w potyczce z wojskami sowieckimi w 1944 roku. Spodziewamy się co najmniej kilkunastu żołnierzy.*

Ponadto w audycji:

- [Złamanie szyfru Enigmy](#). – W Dniu Kryptologii w Poznaniu 25 stycznia 2023 r. miał miejsce wernisaż wystawy elementarnej „Złamanie szyfru Enigmy” przygotowanej przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN. Premierę wystawy uświetnili wyjątkowi goście: Janina Sylwestrzak – córka Mariana Rejewskiego oraz Maria Bryschak – siostrzenica Henryka Zygalskiego. Gościem audycji był współautor wystawy **Witold Sobócki** z Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Poznaniu.
- **Książka:** [Teresa Ackermann, Paweł Zielony, Radosław Pawłowski, Polskie ślady w Solurze i Zuchwilu / Polnische spuren in Solothurn und Zuchwilu](#), album, wyd. Instytut Pamięci Narodowej oraz Muzeum Kościuszki w Solurze (północno-zachodnia Szwajcaria). Gość: współautor książki **Paweł Zielony** z Archiwum IPN w Warszawie.
- Wybrane wydarzenia organizowane przez IPN i artykuły na portalu przystanekhistoria.pl.

► POSŁUCHAJ

[Poprzednia audycja: „Przystanek Historia”, 25 stycznia 2023](#)

[Odcinki archiwalne na portalu przystanekhistoria.pl](#)

* * *

Cykl audycji „Przystanek Historia” jest realizowany wspólnie przez Instytut Pamięci Narodowej i Program I Polskiego Radia. Rozmowy poświęcone są ważnym wydarzeniom,

które wpłynęły na dzieje Polski w XX wieku oraz ludziom, którzy tę historię tworzy.